

لندن - خیرگزاری جمهوری اسلامی

تأثیر رفتار مادر

با جنین

در

سلامت یا بیماری

آتی نوزاد

یک گروه از پزشکان انگلیسی با دستیابی به برخی از داده‌های آماری، به یکی از مهمترین اکتشافات پزشکی در مورد رابطهٔ موقعیت جنین در رحم مادر و سلامت نوزاد در زندگی آیندهٔ وی دست یافته‌اند.

پروفسور "دیوید بیکر" و همکاران وی از واحد تحقیقات پزشکی دانشگاه "ساوت همپتن" در جریان تحقیق بر روی رابطهٔ میان سلامت مادران و شرایط جنین، به گنجینه‌ای از اطلاعات آماری در مورد گروهی از مادران و نوزادان آنان که در اوایل این قرن در چند ناحیه از انگلیس متولد شده بودند، نائل شده‌اند.

این اطلاعات بر خلاف آماری که معمولاً از وضع مادر و نوزاد در هنگام زایمان تهیه

نشان داده است کودکانی که در هنگام ولادت کوتاه قدتر یا باریکتر از حد متعارف بوده‌اند، یا اندازه بدنشان با اندازه سرشان تناسب نداشته است، و یا وزن جفت آنان بیش از حد متعارف بوده، شانس بسیار بالاتری برای ابتلا به فشار خون، دیابت، کلسترول بالا، و امراض قلبی دارند.

به ادعای پروفیسور "بیکر" یافته‌های تازه نشان می‌دهد که عوامل محیطی از چنان اهمیتی برخوردارند که حتی می‌توانند بر روی ساختار ژنتیک فرد اثر بگذارند و از آن مهم‌تر اینکه تأثیری که به واسطه عوامل محیطی در ژنهای یک نوزاد ظاهر می‌شود، بعداً به ژنهای فرزندان وی نیز منتقل می‌گردد و تصحیح یک چنین نارسایی‌ها امری نیست که بتوان در یک نسل به انجام رساند، بلکه برای رفع اشکال باید درمان را تا نسلهای سوم و چهارم ادامه داد.

در دورانی که جنین در رحم مادر قرار دارد، مهمترین امری که برای وی حادث می‌شود مسأله تقسیم سلولهایی است که بدن وی را به وجود می‌آورند.

هر انسان در طول عمر خویش ۴۷ نوبت یا دوره تقسیم سلولی دارد که از این تعداد ۴۲ دوره آن در دورانی که جنین در رحم مادر قرار دارد، واقع می‌شود.

هر یک از بافتهای بدن جنین دارای یک مرحله حساس رشد است که در آن مرحله خاص به رشد بهینه دست می‌یابد و اگر به هر دلیل در این مرحله خطیر به هدف خاص خود نرسد، این نقیصه تا آخر عمر با فرد همراه خواهد بود.

در مرحله رشد بهینه، بافت‌های مورد نظر

می‌شود و عموماً شامل چند داده در مورد وزن و قد کودک و احیاناً اندازه دور سر اوست، حاوی اطلاعات دقیق در مورد بسیاری از نکاتی بود که کمتر به آن توجه می‌شود. در زمره این اطلاعات وزن جفت هر نوزاد، اندازه دور شکم نوزاد و حتی اندازه لگن مادر قرار داشت.

محققان دانشگاه "ساوت همپتن" با ردیابی ۱۶ هزار نفر از کسانی که در فاصله سالهای ۱۹۱۱-۱۹۳۰ در سه ناحیه "هرتفورد شایر"، "شفیلد"، و "پرستن" به دنیا آمده بودند و اطلاعات مربوط به آنان در مرکز آمار جمعیت نگهداری شده بود، تاریخچه بیماریهایی را که این افراد بدان مبتلا شده بودند، جمع کردند و سپس به مطالعه رابطه احتمالی میان شرایط این افراد در هنگام ولادت و بیماریهای بعدی آنان پرداختند. از رهگذر این بررسیها روشن شد کودکانی که در هنگام زایمان به عوض وزن متعارف ۳/۳ کیلوگرم یا بیشتر، ۲/۶ کیلوگرم یا کمتر وزن داشته‌اند، ۵۰ درصد بیش از دیگر نوزادان در معرض ابتلا به بیماری قلبی در سنین پس از بلوغ قرار داشته‌اند.

به علاوه این کودکان سبک وزن که پیش از موقع نیز متولد نشده بودند، سه برابر بیشتر از دیگر نوزادان در معرض ابتلا به دیابت بوده‌اند. اما وزن نوزاد گویای همه اسرار در مورد نحوه تغذیه جنین نیست. آنچه در این مورد کمک بیشتری به محققان می‌کند، اندازه دور سر نوزاد، قد وی، وزن و اندازه جفت اوست. با کمک این اطلاعات می‌توان با دقت زیادی مشخص ساخت که شرایط جنین در رحم مادر چگونه بوده است و این شرایط به چه نحو بر سلامت آتی نوزاد اثر گذاشته است.

تحقیقات پروفیسور "بیکر" و همکاران وی

بمب ساعتی بیماری زا کار گذارده می شود که بعدها در دوران بلوغ آثار خود را ظاهر می سازد.

به عنوان مثال نوزادانی که میان اندازه سر و بدن آنان تناسب وجود ندارد، در دورانی که در رحم مادر بوده اند با کمبود مواد غذایی روبرو شده اند و جفت برای حفاظت از مغز کار کبد را کند کرده است و به این ترتیب سبب شده تا کبد نوزاد توانایی شکستن و از بین بردن کلسترول و تنظیم میزان موادی مانند فیبروزن که غلظت خون را کنترل می کند از دست بدهد و نوزاد را در برابر بیماری های قلبی بی دفاع سازد.

مطالعاتی که در مورد حیوانات به انجام رسیده نشان می دهد که اگر جنین در ماههای آخر زندگی در رحم، با کمبود مواد غذایی روبرو شود، در میزان ترشح هورمون رشدش اختلال ایجاد می گردد.

این هورمون مسؤلیت رشد طبیعی بدن را در دوران بعد از زایمان بر عهده دارد. نوزادی که با این نقیصه به دنیا می آید، دارای قلبی بزرگتر از حد معمول خواهد شد و سرخرگهایش تنگ تر از سرخرگهای عادی خواهند بود.

کودکانی که در دوران اواسط زندگی در رحم با کمبود مواد غذایی روبرو شوند در هنگام ولادت لاغر اندام و غیر عضلانی خواهند بود. این نوزادان در سالهای آتی زندگی فاقد توانایی لازم برای جذب گلوکز خواهند بود و دچار دیابت می شوند.

کودکانی که نسبتهای میان اعضای بدنشان صحیح است، اما در مجموع کوچکتر از نوزادان عادی هستند نیز در دوران بلوغ دچار فشار خون بالا خواهند بود.

به غذا و اکسیژن کافی نیاز دارند، اما اگر به هر دلیل این مواد در مرحله مورد نظر در اختیار جنین قرار داده نشود، جفت که مسؤول تقسیم مواد غذایی است، به منظور حفاظت از مغز جنین که مهمترین عضو بدن وی به شمار می آید، ذخیره غذایی بخشهای دیگر را کم می کند.

این امر سبب می شود که اندازه سلولهای بخشهای دیگر بطور دائمی تغییر کند و ژنهای مربوط متناسب با این تغییر اندازه دستخوش تغییر شوند. به این ترتیب در بدن جنین یک

آزمایشهای دیگر حاکی از آن است که شکل‌گیری سلسلهٔ اعصاب و سیستم ادراکی جنین در گرو اعمال محرکهای خاص صوتی و حرکتی از سوی مادر است. به عبارت دیگر این قبیل تحریکهای مناسب از سوی مادر است که سبب حرکت جنینی در رحم و در نتیجه رشد مناسب مغز جنین می‌شود، نه آنکه رشد مغز جنین مسبب حرکات جنین در رحم باشد.

تحقیقاتی که هم اکنون در مورد شرایط جنین در رحم مادر در جریان است، حکایت از این نکتهٔ مهم دارد که مادران احیاناً می‌توانند با اتخاذ شیوه‌های صحیح در دوران بارداری، از بروز عوارضی نظیر بیماری مونگولیسزم در نوزادان جلوگیری به عمل آورند. هر چند که حصول نتیجهٔ قطعی‌تر و یافتن شیوه‌های عمل در این زمینه به کاوشهای بیشتر نیازمند است.

به نوشتهٔ روزنامهٔ "ایندی پندنت" پژوهشهای پروفیسور "بیکر" نشان داده است که بر خلاف اعتقاد بسیاری از محققان، سلامت جسمی و روانی افراد در زندگی آینده، تنها در گرو فعالیت ژنهای آنها نیست، بلکه نقش مادران در این زمینه بسیار اساسی و حیاتی است.

نقل از: بولتن علمی - پژوهشی ۱۲۰
خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران

مسألهٔ مهم در رابطهٔ میان مادر و جنین آن است که مادران باید در تمام دوران بارداری از رژیم بهداشتی صحیح غذایی و روانی توأمان استفاده کنند و توجه داشته باشند که تمامی حالات روانی و جسمی آنان می‌تواند تأثیری مستقیم بر روی جنینی که در رحم دارند، بگذارد.

رابطهٔ روانی مادر با جنین نیز در سلامت روانی آیندهٔ نوزاد تأثیر بسزایی دارد. آزمایشهای متعدد نشان داده است مادرانی که در دوران بارداری با جنین خود همانند یک انسان کامل رفتار کرده‌اند و با او در مواقع مختلف سخن گفته‌اند و رفتار خود را برایش توضیح داده‌اند، فرزندان با هوش بیشتر و توان ذهنی بالاتر نصیبشان شده است.

برای این مسأله می‌توان توضیحی زیستی نیز ارائه داد. مایعی که جنین در آن غوطه‌ور است ترکیب شیمیایی پیچیده‌ای است که مواد آن در ارتباط با فعل و انفعالاتی که در بدن مادر صورت می‌پذیرد، دستخوش تغییر می‌شوند. استرس و فشار روانی مادر می‌تواند به تولید مواد مضر منجر شود که تأثیری نامطلوب بر روی مایعی که جنین در آن قرار دارد، بگذارد.

این نکته نیز روشن شده است که جنین لااقل سه ماه قبل از ولادت به خوبی صدای مادر را از میان دیگر صداها تشخیص می‌دهد و با حرکتی که در داخل رحم انجام می‌دهد، بدان پاسخ می‌گوید. در یک آزمایش جالب در دانشگاه کوئین مری بلفاست دیده شده است که نوزادان مادرانی که در دوران بارداری یک برنامهٔ تلویزیونی خاص را مشاهده می‌کرده‌اند، به موسیقی شروع این برنامه کاملاً حساسیت نشان داده‌اند.